

25.3.2020

Eduskunnan talousvaliokunnalle

Asia: Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi majoitus- ja ravitsemistoiminnan väliaikaisesta muuttamisesta (HE 25/2020 vp)

Työ- ja elinkeinoministeriö on laatinut luonnoksen hallituksen esitykseksi laiksi majoitus- ja ravitsemistoiminnan väliaikaisesta muuttamisesta.

Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry (jäljempänä ”MaRa”) kiittää lausuntopyynnöstä ja lausuu asiasta seuraavaa:

1. Koronakriisi pysäyttää matkailu- ja ravintola-alan ja toimiala tarvitsee valtiolta suoraa tukea

Koronakriisi on iskenyt ennennäkemättömällä voimalla matkailu- ja ravintola-alan yrityksiin. Eduskunnan, valtioneuvoston ja viranomaisten päätökset kokoontumisrajoituksista, nyt ravintoloiden sulkemisesta ja mahdollisesti Uudenmaan liikkumisrajoitukset ovat pysäyttäneet matkailu- ja ravintola-alan yritysten liiketoiminnan ja vienyt alan työntekijöiltä mahdollisuuden harjoittaa ammattiaan. Minkään muun työvoimavaltaisen ja ison toimialan liiketoimintaa ei ole käytännössä lopetettu julkisen vallan toimin.

Hallitus on esittänyt monia hyviä toimia, jotka osittain helpottavat matkailu- ja ravintola-alan yritysten arkea. Toimet kuitenkin pääsääntöisesti helpottavat velanottoa ja siirtävät julkisia maksuja eteenpäin. Toimet on lisäksi suunnattu yleisesti kaikille toimialoil- le, myös niille, jotka eivät kärsi koronakriisistä lainkaan tai eivät ainakaan samassa määrin kuin matkailu- ja ravintola-alan yritykset. Kun kriisi joskus päättyy, siitä selvin- neillä toimialamme yrityksillä ei ole kassassaan rahaa maksaa lainoja ja siirtyneitä vero- ja ja muita maksuja takaisin. Kassat ovat ihan tyhjät ja monella yrityksellä on paljon velkaa. **Toimialan yritykset, pienet ja suuret, tarvitsevat suoraa valtion tukea, joka on helposti ja nopeasti maksettavissa.**

Eduskunta ja hallitus ovat vaikeassa tilanteessa. Valtio velkaantuu, jos suoraa tukea an- netaan toimialamme yrityksille. Jos sitä ei anneta, seurauksena on tuhansien matkailu- ja ravintola-alan yritysten konkurssit ja kymmenet tuhannet työntekijämme jäävät työt- tömiksi. Taloudellinen, sosiaalinen ja inhimillinen tragedia on mittasuhteiltaan valtava. Sen jäljet näkyisivät yhteiskunnassamme pitkään.

Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry kannattaa hallituksen esitystä. **MaRa kuiten- kin vetoaa voimakkaasti eduskuntaan ja hallitukseen suoran taloudellisen tuen saamiseksi katastrofaalisessa tilassa olevien matkailu- ja ravintola-alan yritysten ja työpaikkojen pelastamiseksi.**

2. MaRan kannanotot lakiehdotukseen

Ravitsemisliikkeiden aukioloa koskevat rajoitukset

Esityksessä ehdotetaan ravitsemisliikkeiden aukiolon rajoittamista 31.5.2020 saakka. Ravitsemisliikkeet olisi pidettävä suljettuna asiakkailta. Ulosmyyntiä eli ruoan ja juoman myymistä muualla nautittavaksi ei rajoitettaisi. Rajoituksen ulkopuolelle jäisivät lain 1 §:n 3 momentissa tarkoitettut henkilöstöravintolat, joita ovat esimerkiksi päiväkotien, koulujen, sairaaloiden ja vankiloiden ruokalat sekä teollisuuslaitosten henkilöstöruokalat.

Esityksellä rajoitetaan ravitsemisliikkeiden toimintaa ja elinkeinovapautta erittäin merkittävällä tavalla. Rajoitus vaikeuttaa ravintolayritysten taloudellista asemaa jo ennestään vaikeassa tilanteessa. Esitys ravitsemisliikkeiden sulkemisesta lopettaa ravintolamyynnin käytännössä kokonaan.

MaRa katsoo, että ravitsemisliikkeiden aukiolon rajoittaminen väliaikaisesti on tarpeellinen toimenpide koronaviruksen leviämisen hidastamiseksi. Ravitsemisliikkeiden aukiolon väliaikaisesta rajoittamisesta tulee luopua jo aikaisemmin kuin 31.5.2020, jos koronavirusepidemiasta johtuvat rajoitukset eivät ole enää terveydellisten perusteiden vuoksi välttämättömiä.

Koska valtiovalta rajoittaa ravintoloiden elinkeinotoimintaa, ravintoloilta ei voida periä anniskelun valvontamaksuja aukiolorajoituksen ajalta.

Henkilöstöravintolat

Sulkemiskiellon ulkopuolelle jäisi majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetun lain 1 §:n 3 momentissa tarkoitettut henkilöstöravintolat. **MaRa katsoo, että henkilöstöravintoloiden rajaaminen sulkemiskiellon ulkopuolelle on perusteltua, koska ne eivät ole yleisölle avoimia.**

Henkilöstöravintolat toimivat yritysten tai laitosten tiloissa tai niiden yhteydessä. Henkilöstöravintolat, jotka tarjoavat palveluitaan vain rajatulle asiakaspiirille, jäävät sulkemiskiellon ulkopuolelle. Tämä on välttämätöntä ruokahuollon ja yritysten, laitosten, teollisuuslaitosten yms. normaalin toiminnan turvaamiseksi.

Ulosmyynti

Esityksessä todetaan, että kielto sulkea ravitsemisliike ei koske ruoan ja juoman myymistä ravitsemisliikkeestä muualla nautittavaksi. Säännös mahdollistaisi tuotteiden ulosmyynnin.

MaRa pitää välttämättömänä, että ravitsemisliikkeiden tulee voida myydä tuotteita ravitsemisliikkeen ulkopuolella nautittavaksi take away -myyntinä. Ulosmyynnin salliminen antaa mahdollisuuden ainakin osalle ravitsemisliikkeitä toiminnan osittaisen jatkumisen ja turvaa työpaikkojen säilymistä. Ulosmyynnin salliminen lisää myös ruoan saatavuutta.

Ulosmyynti voidaan toteuttaa monella eri tavalla. Asiakas voi tilata annokset etukäteen ja tulla ne noutamaan ravintolasta. Asiakas voi myös tulla sisään ravintolaan ja tehdä tilauksen mukaan otettavista ruoista. Ravintola voi myös kuljettaa ruokaa ja juomaa asiakkaille kotiin. Ravintolalla pitää olla oikeus käyttää ruokalahettilpalveluita ruoan toimittamiseksi asiakkaalle. Ravintola voi myös itse kuljettaa ruokaa ja juomaa asiakkaille.

Esityksessä ei ole otettu tarkemmin kantaa ravintoloiden oikeuteen myydä alkoholia asiakkaille mukaan vietäväksi. Uuden alkoholilain nojalla ravintolat ovat voineet hakea vähittäismyyntilupia anniskeluluvan yhteyteen enintään 5,5 % alkoholijuomien vähittäismyyntiin. Anniskelulupia on vajaalla tuhannella ravintolalla. Aukioloaikakiellon johdosta tarve vähittäismyyntiin kasvaa entisestään.

MaRa pitää välttämättömänä, että alkoholijuomien ulosmyynti ravitsemisliikkeistä on sallittua aukioloaikakiellon voimassa ollessa. Vähittäismyyntissä asiakkaat voivat ostaa juomia klo 9 - 21 aikavälillä. Mahdollisuus ostaa alkoholijuomia mukaan tukee ravintolaelinkeinon selviytymistä koronakriisistä. Moni asiakas haluaa tukea lähiravintolaansa tilaamalla ruoan yhteydessä ravintolasta myös alkoholijuomia.

Alkoholin vähittäismyyntilupahakemusten käsittely ravintoloihin kestää yleensä vähintään muutamia viikkoja. Se on monille yrityksille liian pitkä aika varsinkin koronakriisissä, jossa lisätuloja pitää saada nopeasti. Lupahakemuksen käsittelystä peritään myös maksu eikä yrityksillä ole varaa ylimääräisiin maksuihin.

MaRa esittää, että kaikki ravitsemisliikkeet, joilla on voimassa oleva anniskelulupa, saavat vähittäismyydä alkoholia alkoholilain 17 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaisesti sitä aikaa vastaavasti, jolloin ravitsemisliikkeiden aukioloa on väliaikaisesti ehdotetun uuden 3 a §:n mukaisesti rajoitettu.

Majoitusliikkeet

Esityksen mukaan majoitusliikkeet eivät saisi tarjoilla aamupalaa ravitsemisliikkeen tiloissa nautittavaksi, mutta voisivat edelleen tarjota asiakkaalle mukaan valmiita annoksia tai aamupalatarvikkeita.

MaRa pitää välttämättömänä, että majoitusliike voi tarjoilla ruokaa ja juomaa asiakkaille majoitushuoneisiin. Tämä rinnastuu ruoan ja juoman kotiinkuljetukseen. Hotellihuoneet ovat kotirauhan suojaamia paikkoja ja niissä oleskelee vain huoneessa majoittuvat asiakkaat. Hotelleissa saattaa olla myös asiakkaita, jotka ovat tulleet sinne kotoaan kahden viikon eristykseen.

Hotellissa voidaan valmistaa myös valmiita annoksia ja aamupalatarvikkeita, jotka voidaan antaa asiakkaille mukaan esimerkiksi hotellin vastaanotosta.

Liikenneasemat

Liikenneasemat tarjoavat muiden palveluiden ohella myös ravitsemispalveluita ja kiello koskee niiden ravitsemisliiketoimintaa. Liikenneasemat voivat palvella asiakkaita normaalisti kuitenkin niin, että siellä ei voi myydä ruokaa ja juomaa asiakkaille paikan

päällä nautittavaksi. Ruokaa ja juomaa voidaan myydä mukaan otettavaksi valmiina annoksina tai esimerkiksi pakattuina valmistuotteina. **MaRa toteaa, että liikenneasemien on pystyttävä tarjoamaan palveluitaan tavallisten asiakkaiden lisäksi myös ammattiliikenteen kuljettajille.** Raskaan liikenteen kuljettajat tulevat pitämään lepotaukoja liikenneasemille.

Vuokrat ja vakuutukset

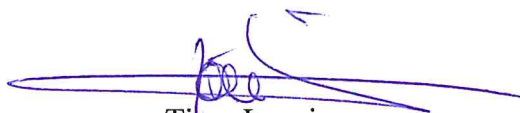
Aukioloaikakiello laskee ravintoloiden tuloja merkittävästi ja ne eivät pysty maksamaan liiketoiminnan kiinteitä kuluja. Kiinteistä kuluista suurimman osuuden muodostavat vuokrat. MaRa pitää hyvänä, että perusteluissa on otettu kantaa mahdollisuuteen kohdentuullistaa vuokria liikehuoneiston vuokrauksesta annetun lain ja oikeustoimilain nojalla. Moni ravintola joutuu vetoamaan tähän selviytyäkseen aukiolokiellon aikana.

MaRa katsoo, että talousvaliokunnan tulisi lausunnossaan tuoda selkeästi esille, että niiden vuokralaisten kohdalla, joiden myynti on olennaisesti vähentynyt, perusteet vuokran kohtuullistamiselle tai jopa poistamiselle ovat olemassa.

Ravintoloiden aukioloaikakiello toteutetaan lainsäädännöllä. Vakuutuksista saattaa olla mahdollista saada korvausta vakuutusehdoista riippuen, jos viranomainen kieltää toiminnan harjoittamisen. **MaRa pyytää, että talousvaliokunta ottaa kantaa mietinnössään siihen, miten lainsäätäjän kiello rinnastuu viranomaisen antamaan kieltoon.** Esimerkiksi tartuntatautilain nojalla annetut kiellot yleisötilaisuuksia koskien on antanut lakiin perustuen aluehallintoviranomainen.

Kunnioittavasti,

Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry

Timo Lappi
toimitusjohtaja

Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry on matkailu-, ravintola- ja vapaa-ajan palvelualojen elinkeino- ja työmarkkinajärjestö. MaRa edustaa hotelleja, kylpylöitä, viikko-osakeyhtiöitä, leirintäalueita, kongressi- ja tapahtumatoimialan yrityksiä, ravintoloita, catering-yrityksiä, eines- ja valmistuskeittiöitä, kahviloita, pubeja, yökerhoja, liikenneasemia, huvi-, teema- ja elämyspuistoja, keilahalleja, festivaaleja ja konsertti-tapahtumia, ohjelmapalveluyrityksiä, luontomatkailuyrityksiä, hiihtokeskuksia sekä matkailun markkinointi- ja välityspalveluita tarjoavia yrityksiä. MaRassa on 2 800 jäsentä, joilla on 7 700 toimipaikkaa. MaRan jäsenyritykset työllistävät noin 70 000 henkilöä.